

muše delo

GLASILO SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO

Letnik V. — Laško, september 1971 — Številka 9 (49)

OB 50. OBLETNICI GASILSKEGA DRUŠTVA RIMSKE TOPLICE

PRIZNANJA IN ODLIKOVANJA NAJZASLUŽNEJŠIM

Gasilsko društvo Rimske Toplice je 15. avgusta praznovalo 50. obletnico obstoja in delovanja. Proslava je bila pri gostišču »STARA POŠTA« in so se je poleg predstavnikov občinske gasilske zveze, občinske skupščine ter krajevne skupnosti udeležila tudi sosednja gasilska društva s svojimi prapori; zlasti v večjem številu je bilo zastopano Gasilsko društvo Laško.

Po slavnostnem sprejemu gasilskih društev je bila izvedena velika gasilska verižna vaja ob napadu na objekt Vojnega zdravilišča, nato pa so se gasilske enote po končanem mimohodu razvrstile pred govorniškim odrom.

Predsednik društva LUBEJ JOŽE, ki je spregovoril zbranim gasilcem in vsem navzočim, je orisal razvojno pot društva, njegove napore in prizadevanje v akcijah za zaščito družbene imovine in premoženja občanov ob požarih, povodnjih in drugih elementarnih nesrečah ter se ob tem spomnil vseh preživelih in že pokojnih ustanoviteljev ter tvornih dejav-

nikov v društvu skozi minulih 50 let.

Gasilsko društvo Rimske Toplice je bilo namreč ustanovljeno leta 1921, ko je to leto izbruhnil eden največjih požarov v Rimskih Toplicah in upepelil velik del naselja Ogeče.

Za njim je o pomenu in vlogi gasilskih organizacij v današnji stvarnosti in še posebej o vlogi zaščite družbenega premoženja ter pomoči občanom v civilni zaščiti pri obrambi domovine spregovoril predsednik Občinske gasilske zveze Laško tov. CESTNIK RUDI.

Ob navzočnosti številnih udeležencev proslave so bila podeljena odlikovanja 8 aktivnim članom društva in 3 priznanja preživelim ustanovnim članom. Odlikovanja za 50-letno delo je prejel MLAKAR FERDINAND, za 35-letno delo SENICA MARKO, za 25-letno delovanje LUBEJ JOŽE, za 20 let dela v društvu LOGAR IVAN in SENICA LADISLAV, za 10 let udejstvovanja pa:

VERŠEC LADISLAV, HEFERLE VILI in ŽAGAR MARTIN.

Priznanja so ob tem jubileju prejeli preživelci ustanovni člani: DEŽELAK MATEVŽ, st. iz Lož, LAPORNIK JERNEJ iz Lož in POTUŠEK JOŽE, st. z Ogeč pri Rimskih Toplicah.

Pri proslavi je sodelovala tudi Godba na pihala iz Laškega. Po svečanem delu se je v vseh prostorih in na vrtu gostišča »STARA POŠTA« razvila prijetna zabava.

OBSEŽNO IN POMEMBNO GRADIVO

NA SEPTEMBRSKI SEJI OBČINSKE SKUPŠČINE

Za septembrsko zasedanje občinske skupščine je pripravljen dokaj obsežen sejni material. Odborniki občinske skupščine bodo na tej seji obravnavali analizo poslovanja gospodarstva v prvem polletju 1971 ter program razvoja zdraviliško turističnega in rekreacijskega centra Rimskih Toplic. Razen tega bodo poslušali poročilo o dosedanjem izvajanju stabilizacijsko-akcijskega programa občine ter poročilo o delu davčne uprave in o rezultatih odmere prispevkov in davkov občanov za leto 1970, ko jim bo hkrati predložen v potrditev tudi davčni zaključni račun za lansko leto s poročilom o pregledu, ki ga je opravila posebna strokovna komisija.

Odbornikom bo na tej seji predložen v potrditev dogovor o ustanovitvi medobčinskega organa samoupravljanja za zadeve nadaljnega razvoja Kozjanskega ter predlog za spremembo in dopolnitev imen naselij v občini.

Končno bo obema zboroma posredovana še informacija o gradnji nove osnovne šole v Rimskih Toplicah ter informacija o pristopu k regulaciji Savinje v Laškem.

ZA SOCIALNO OGROŽENE KMETE

RAZŠIRJENE OLAJŠAVE

Po dosedanjem besedilu 13. člena odloka o prispevkih in davkih občanov občine Laško so se zavezanecem prispevka iz osebnega dohodka od kmetijstva priznavale olajšave, če skupni letni katastrski dohodek od negozdnih površin zavezanca ni presegal 3.000,00 dinarjev in je obema zakoncema v takšnem gospodinjstvu bilo kmetijstvo edini vir dohodka.

Pogoj, da je moralo biti kmetijstvo edini vir dohodka, je od te olajšave izključeval vse tiste, ki so prejemale bodisi socialne podpore, priznavalnine ali invalidnine, čeprav ti dohodki nimajo značaja dohodkov iz pridobitne dejavnosti, niti niso dohodki iz preteklega dela, ampak so le socialna pomoč, ko so se sedaj

znašli v določenem težjem socialnem položaju, oziroma jim je priznano nadomestilo za okrnjeno bodoče pridobivanje.

Iz teh razlogov je davčna uprava predlagala dopolnitev dosedanjega 13. člena odloka o prispevkih in davkih občanov, v tem smislu, da v bodoče socialne podpore, priznavalnine in invalidnine ne bi bile ovira za priznanje olajšave po tem členu, ker meni, da so zavezanci s temi skromnimi viri dohodkov, če jim jih je družba priznala, vsaj toliko, če ne še bolj upravičeni od enake olajšave, kakor zavezanci, ki so bodisi fizično, predvsem pa socialno trdnejši ter jim je le kmetijstvo pomemben vir dohodkov.

ODKRIVANJE DAVČNIH UTAJ

V stabilizacijsko-akcijskem programu, ki ga je na junijskem zasedanju sprejela občinska skupščina, je med drugim glede davčne politike rečeno:

»Davčne obveznosti morajo pristojni organi dosledno izterjevati, posebno pozornost pa morajo posvetiti utajam obveznosti. Dosledno je treba zasledovati in odkrivati delo, na podlagi katerega bi posamezniki in skupine pridobivali dodatne ne-videntirane dohodke ter hitro in učinkovito ukrepati.«

Iz poročila, ki ga bo obravnavala občinska skupščina o dosedanem izvajanju tega programa glede odkrivanja davčnih utaj povzemamo naslednje ugotovitve:

Davčna uprava občine Laško je doslej v postopku zaradi davčne utaje obravnavala 11 zavezancev. Od teh je za 5 primerov že ugotovila utajne davščine, ki so znašale 93.612,40 din. Vseh pet primerov je bilo predloženo javnemu tožilstvu v kazenski postopek. Trije primeri od teh pri tožilstvu oziroma sodišču še niso zaključeni.

Za preostalih 6 primerov davčnih utaj, davčna uprava doslej še ni predlagala kazenskega postopka, ker v 1 primeru odmerni odločba še ni pravno močna, 5 primerov pa davčni organi še dopolnjuje.

Po omenjeni še nepravno močni odločbi je bilo od ugotovljenega nenapovedanega čistega dohodka 99.330,00 dinarjev odmerjeno za 87.410,40 dinarjev prispevka.

Pri odmeri davščin za leto 1970 je davčna uprava ugotovila zaenkrat večje odstopanje pri nenapovedanem dohodku v 1 primeru. Nenapovedan čisti dohodek znaša po oceni 65.500,00 dinarjev.

Za nadaljnje tri primere, za katere se domneva, da gre za neupravičeno bogatenje ter neobdavčene dohodke, davčna inspekcija trenutno podatke še zbira. Postopek za ugotovitev virov premoženja in sredstev bo za te 3 primere uveden, čim bodo zbrani osnovni podatki.

Dosedanja praksa pri odkrivanju in dokazovanju nenapovedanega do-

hodka kaže, da so postopki dolgotrajni in zamudni, ker je treba zbrati podatke mimo prizadetih občanov ob lastni iznajdljivosti davčnih organov; pri tem pa drugi organi občine niti dovolj zavzeto še manj pa samoiniciativno ne sodelujejo pri posredovanju podatkov, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, čeprav gre za družbeno negativne pojave.

Za učinkovitost pri tem odkrivanju bo zato potrebno v bodoče več vzajemnega in samoiniciativnega izmenjavanja podatkov med vsemi službami in upravnimi organi občine.

TURISTIČNA SEZONA V RIMSKIH TOPLICAH

Jesenski vetrič nam naznanja konec kopalne in turistične sezone 1971. Teoretično traja turistična sezona v Rimskih Toplicah 5 mesecev, to je od 1. maja do 30. septembra; toliko časa je naš prostozračni termalni bazen na voljo kopalcem.

Odvisni smo od sonca in vode. Letos nam vreme ni bilo posebno naklonjeno. Maj je bil hladen, junij deževen, september hladen, tako da sta le julij in avgust izpolnila naše pričakovanje. Našteli smo 6.000 več kopalcev kot leta 1970, a tisoč manj kot leta 1969. Najhujši naval v bazenu smo imeli 16. maja, ko se je

namakalo v našem bazenu nad 1.400 kopalcev. V glavni sezoni smo menjavali termalno vodo v bazenu dvakrat tedensko, zato za govorice o »mlaki« v bazenu letos res ni bilo povoda.

Rimske Toplice imajo lepo število stalnih gostov, ki že več let zaporedoma preživijo svoj letni dopust pri nas in pritegnejo tudi svoje prijatelje in znance. Vojno zdravilišče je sprostilo večje število sob za turistične goste, ker spréjema tudi nevojaške osebe na oskrbo in zdravljenje. Zato beležimo leto za letom večje število gostov in nočnin. (Oskrbovanci Voj. centra za medicinsko rehabilitacijo tu niso všteti).

Letos so sprejeli Sofijin dvorec, zasebniki in gostišče STARA POŠTA 1.067 gostov, ki so dali 10.126 nočnin; do konca koledarskega leta se bo število nočnin dvignilo na 12.000. Leta 1969 je bilo 5.954 nočnin, a leta 1970 8.772 nočnini. Percentualno so zvišali nočnine: Sofijin dvor nad 20 %, zasebniki nad 13 % in STARA POŠTA nad 10 %. Ako odštejemo prehodne goste (ena nočnina), ugotovimo, da je poprečno bivanje gosta pri nas polnih 11 dni.

Število in nočnine tujih gostov so pa od leta 1967 v stalnem padanju. Kaj je vzrok? Primeren gostinski objekt v obliki hotela ali motela.

Tako od domačih kot od tujih gostov slišim tole pripombo: Slovenci ste znani kot dobri in podjetni gospodarji, v Rimskih Toplicah ste pa odpovedali. Imate odlično termalno vodo, ugodno klimo s čistim ozračjem in čudovito okolico; niste pa v povojnem času zgradili nobenega novega turističnega objekta in ne morete sprejeti na letovanje in zdravljenje malo zahtevnega gosta. In še res je to.

KOZELJ ALOJZIJ

TRIJE JESENSKI IZLETI

Prvi, ki so letos organizirali izlet na Gorenjsko, so bili upokojenci. 8. septembra zjutraj so z avtobusom krenili iz Rimskih Toplic do Begunj, od tod pa na Bled in Bohinj in se potem še »potegnili« na Vogel.

Drug izlet, ki bo 15. septembra, pripravlja Krajéjna organizacija ZB NOV. Tudi letos so si izbrali severni del Slovenije, s tem da bodo to pot obiskali tudi Prekmurje. Pot jih bo vodila iz Rimskih Toplic do Ptujja in Ormoža na Moravce, odkoder se bodo preko Gornje Radgone in Maribora vrnili domov.

Za 23. september so se odločili za izlet tudi turistični delavci. Turistično društvo Rimske Toplice organizira izlet s svojimi člani po Savinjski dolini z ogledom nasadov »Arboretuma« v Volčjem potoku. Od tod bodo potem krenili do Kamniške Bistrice, si ogledali še Kamnik, Gornji grad in Ljubno ter se na zaključnem delu svojega izleta še sestali v Solčavi z odnotnimi turističnimi de-

lavci. V razgovoru z njimi bodo izmenjali svoje in njihove izkušnje na področju turizma, zlasti pri razvijanju kmečkega turizma.

Namen tega izleta je predvsem dvojen. Poleg razvedrila po zaključeni turistični sezoni želi društvo s primeri, kako so turistično urejena naselja drugod ter z ogledom nasadov v Volčjem potoku vzbuditi pri svojih članih povečano zanimanje za boljše ureditev zunanega izgleda Rimskih Toplic v prihodnji turistični sezoni. Pri tem gre za načrtno urejanje določenih kompleksov bližnje okolice Rimskih Toplic — Šmarjete in Ogeč s proučitvijo možnosti o pogodbenem sodelovanju Turističnega društva in njegovih članov pri financiranju ali regresiranju takšne ureditve s cvetličnimi nasadi, okrasnim grmičevjem ali redkim okrasnim drevjem. Skratka, na primerih drugod najti poti in možnosti za hitrejši razvoj turizma in boljše počutje gostov v Rimskih Toplicah.

RAZMIŠLJANJA OB PRELOMU V DRUGO STOLETJE

V juliju 1971 je praznovala godba na pihala v Laškem pod pokroviteljstvom Občinskega sindikalnega sveta svoj 100-letni jubilej. 10. julija zvečer je bila na pokopališču ob zvokih dveh žalnih koračnic komemoracija v spomin pokojnih kapelnikov in godbenikov. Žalni govor je imel predsednik godbe tov. ALOJZ VALE. Slavnostno uniformirane majoretke so položile med žalnimi zvoki šopke na grobove Klepeja, Ropreta, Karata, Kinka, Sirka, Kneza, Terška in Dergana.

Na komemoraciji je predsednik Vale odprl v domu Dušana Poženela glasbeno razstavo s slikovnim in instrumentalnim prikazom celotne glasbene dejavnosti skozi 100-letni razvoj laških pihalnih godb in raznih orkestrrov. Razstavo sta pripravila in uredila EDO JELOVSEK in prof. MILAN MAJČEN. Razstavljena so bila glasbila in razne glasbene naprave od 17. stoletja dalje do danes, z opisi nastanka in razvoja (15 pihal, 8 trobil, 2 tolkali, 9 glasbenih naprav na ročni in električni pogon, 2 spremljavni glasbili, palica tambour major in 1 kontrabas, izdelek samouka). Razstavo so dopolnjevali preslikani izvlečki iz raznih glasbenih pesmaric, brošur in notacij v Laškem in okolici delujočih glasbenikov (Trubar, Ripšl, Tribnik, Gobec, Adamič) ter opisi in slike glasbenih naprav v laški kotlini. Med ekspanati je bila tudi častna listina, s katero je Skupščina občine Laško podelila laški godbi prvo nagrado »NAGRADA OBČINE LAŠKO — 2. julij«.

Ze v petek 9. julija je prispela v Laško kot gost godba iz Pliezhausna (ZRN), ki je nastopala v hotelih Savinja in Hum. Po razstavi je bila v domu v počastitev 100-letnega jubileja slavnostna akademija s koncertom laške godbe, ki se ga je udeležilo tudi 57 nemških gostov in drugih povabilencev iz ostalih krajev.

Pozdravni govor je imel tov. ALOJZ VALE. Konferansjé je bil tov. TONE KNEZ. Nemške govore je prevajala tov. VIKI VEJZAKOVA. Laška godba je za uvod zaigrala koračnico Radiotherma Laško. Tov. RUDI GROSAR je imel daljši slavnostni govor o pomenu glasbe za družbo in o 100-letnem jubileju laške godbe. Po prvem delu koncerta je govoril tudi podpolkovnik in dirigent pihalnega orkestra JLA iz Ljubljane tov. PAVEL BRZULJA, ki je starejšim godbenikom podelil zlate in srebrne Gallusove značke, tov. Grosar pa spomenice dolgoletnim članom. Hkrati so prejeli priznanja s sprejemom med častne člane laške godbe: dr. FRAN ROŠ in DRAGO PREŠKAR kot dolgoletna predsednika ter predsednik občinske skupščine Laško tov. MIHA PROSEN in predsednik obč. sind. sveta RUDI GROSAR za posebne zasluge.

Z laškimi funkcionarji sta izmenjala pozdravne govore tudi župan mesta Pliezhausna g. OTWIN BRUCKNER in predsednik nemške godbe g. HANS WELKAR, ki je razdelil laškim godbenikom njihove glasbene značke. Laška in nemška godba sta si izmenjali tudi spominska darila, kakršna je laška godba prejela tudi od drugih godb.

Laška godba je na koncertu izvedla tele skladbe: Radiotherma Laško, koračnica; King, Noč v juniju, serenada; E. Trojam, V ciganskem taboru, uvertura; J. Bauman, V slovo, mignonet; Kettelbey, Na perzijskem trgu, intermezzo; Offenbach, Hoffmannove pripovedke, pot poruri; Avg. Lara, Granada, španska fantazija in Vinko Štruc, Rudi, koračnica. Za ta koncert so godbeniki opravili okrog 70 vaj z 210 urami. Novi kapelnik tov. IVAN POVŠE iz Zagorja je pokazal

s svojo vrlino, kaj zmorejo tudi laški godbeniki ob vztrajnosti in čvrsti volji.

Drugi dan 11. julija zjutraj se je na vrta hotela Savinja zbralo poleg laške še 7 godb: nemška iz Pliezhausna (dir. Heisler); Celje, EMO (Pojavnik); Celje, France Prešeren (Karlovec); Hrastnik, rudarji (Rus); Radeče (Rus); Zidani most, železničarji (Horvatič) in Store, Zelezarna (prof. Zupanc). Skupno je prispelo v Laško nad 230 godbenikov. Nekaj godb se vabilu ni moglo odzvati (Ravne, Velenje, Trbovlje, Zagorje). Vse godbe so krenile iz Pivovarne v sprevidu po mestu v večjih razmakih in zaporedoma igrale koračnice. Osem majoretk v ličnih krojih je poživljalo sprevod, zlasti one, ki so vozile spominsko ikebano z napisom v loku 100 let godbe Laško. Na šolskem igrišču je bila revija vseh godb. Najprej so nastopili ob spremljavi zidanoške godbe s 3 pesmimi združeni pevski zbori (dva iz Laškega, po eden pa iz Radeč in Rimskih Toplic) pod vodstvom laškega pevovodje tov. JULIJA GORIČA. Nato je vsaka godba izvedla po 2 do 3 klasične skladbe. Nemška godba je med drugim izvedla tudi venec ruskih narodnih pesmi.

Vse godbe so izvajale dolge klasične skladbe s pravo izpolnjeno občutenostjo in vsemi finesami dinamike. Zlasti moramo posebej čestitati godbenikom iz Celja in Hrastnika. Zal, je bilo na reviji bore malo poslušalcev, ki ne vedo, koliko truda so vložili godbeniki, da so nastudirali tako zahtevne skladbe. Kdor se živi v poslušanje takih skladb, šele dojamе ves čar in globino glasbe. Vsa revija je trajala skoraj do 12. ure.

Popoldne sta se sešli laška in nemška godba ob prijateljskem poslovljenem srečanju na pikniku v Brodnacih na travnati planoti ob bistrji Gračnici. O vseh dogodkih prazničnega jubileja sta napravila številne spominske posnetke domačina: vnuk prvega laškega dirigenta RUDI KLEPEJ in tehnik MARJAN GREŠAK, da sta tako ohranila spomin na ta dan še poznim rodovom.

Ob stoletnici so laški godbeniki dobili tudi nove kompletne uniforme. Ob tem jubileju ima laška godba: 27 godbenikov, 5 častnih in okoli 1400 podpornih članov ter 45 glasbil.

Prispevke o 100-letnem jubileju so objavili: ljubljansko »Delo« dne 18. 6. in 14. 7. 1971; »Naše delo« Laško, junij in julij-avgust 1971; »Večera«, 8. 7. 1971; celjski »Novi tednik«, 24. junij 1971 ter Turistično društvo Laško, dva programska plakata. Mariborska tiskarna je matinsila izpod peresa Eda Jelovška brošuro s 60 stranmi in 42 slikami o zgodovini laških pihalnih godb, ansamblov, glasbenih naprav itd. Knjižica ima tudi kratek splošen zgodovinski, geografski, gospodarski in turistični opis Laškega in okolice.

Se pogled v bodočnost!

Laški pihalni orkestri so v 100 letih doživljali lepe dneve in hude težave. Spremljale so jih borbe za prostore, dirigente, gmotna sredstva itd. Tudi po drugi vojni je godba romala kot Ahasver iz župnišča, šole, pivovarne, Gasilskega doma in graščine, kjer so jo kot kulturno pastorko celo deložirali pod grajski stolp. Končno je prišla v dom Partizana, kjer je doživela dva vploma. Pri tem so izgubili najboljši klarinet in najsodobnejšo trombo... Mnogo dobrih godbenikov je že pokojnih, mnogo jih je odšlo drugam, naraščaja skoraj ni. Mladinci za godbo nimajo veselja niti razumevanja za »zastarele pleharje«, kakor sami pravijo... Resna klasična glasba danes izgublja veljavo, čeprav so dejansko njene vrednote trajne in neumrljive.

Ves današnji svet doživlja veliko duhovno krizo. Zaradi visokega standarda prevladujejo zlasti med mladino razni radikalizmi, ekstremi in ekstravagance, ki vodijo že v kulturno dekadenco. Vse to je bolj ali manj posledica preobilice tehnicizacije, strojev, splošnega prometa tisočerihi vozil in letal, naglo množeeih se izumov in dosežkov, prekomerne zaposlitve obeh spolov itd. Od vseh strani se k temu še pridružujejo tisočeri zvoki plošč, magnetofonov, radioaparator, televizorjev in vseh vrst ansamblov, ki oddajajo dokaj dovršene izvajane skladbe, da postajajo poslušalci ali vse bolj razvajeni ali pa so glasbe celo naveličani... Precej mladine se že odmika od globokih duhovnih dobrin velemojstrov. Mnogo jih je zašlo v razne odklone: hipijevstvo, beatstvo, pretiran šport in veseljačenje, mamila, seksualno revolucijo, pornografijo, blitzmaksimeter, viskijevstvo, huliganstvo in celo nudizem. Ta val je pljuska na naše narodno telo. Zdravi kmečki mladinci odhajajo v mesta ali pa v tujino. Ni več petja fantov na vasi. Malo je krajev, kjer še goje dramatik. Pevski zbori se redčijo, pojo pa le še večinoma starejši ljudje. Celo poklicna gledališča doživljajo hudo krizo.

Godbe v Zasavju so najboljše, ker so tam se ljudje enega srca in ene krvi... Vsi so enakih poklicev v enakem trdem delu. Imajo tudi dobro razvito glasbeno šolstvo in vodstvo. Laško je, žal, izrazito malomeščansko mesto. Laški godbeniki so ljudje raznih poklicev od kmetov, obrtnikov, nameščencev do delavcev in tudi iz daljnjih krajev. Prav to je glavni vzrok, da nekateri ne hodijo redno na vaje in tako igrajo venomer ene in iste koračnice samo za denar... Zato občani tudi večasih upravičeno zro ma družstvo za nezaupanjem, mladina pa jih naziva »pleharje«. Zato mladinci sestavljajo ansamble po pravilu: klarinet, tromba, kitara, harmonika in boben, pa je muzika tu. Skladbe pa: ritem end blues, cha, cha, cha, bossa nova, samba, sheik, twist, za nameček pa še kakšen boogie-woogie in haly-galy in plamen stoletja vžiga. Za vsak nastop pa vsaj 3000 din z jedačo in pijačo. Tako gre vse po skrajšanem postopku in po liniji najmanjšega odpora... Kdo bi potem še dal kaj na kulturo!? Skladbe so lahko dandanes sestavljene iz kopice vseh vrst disonanc in sinkop s potenciranim ropotom vseh vrst tolkal, ker je pač tako moderno, pa četudi skladba zveni kot vzorec brez vrednosti pred razdraženim čebelnjakom...

Ker so časi taki, marsikje godbe na pihala le životarijo. Sedanji dirigent laške godbe Ivan Povše iz Zagorja je odličan pedagog, strokovno sposoben, simpatičen mož, ves prežet glasbenega duha, vedno nasmehan, potrežljiv; z neomajno voljo in vztrajnostjo hrabri godbenike. Rad prižge med pavzo svojo pipico in zopet pravi z nasmehom: »No, fantje, gremo naprej!«

Bodo laški godbeniki res še dolgo korakali naprej v drugem stoletju? Po mnenju dirigenta je edina bodočnost laške godbe v ponovni ustanovitvi splošne glasbene šole, kakršne imajo v Zasavju. Sedanji laški godbeniki so večinoma priletni in bodo v kratkem godbo zapustili. Večkrat čutijo nad seboj slutnjo, da visi nad godbo Damoklejev meč razhoda. Zavsavske delavske godbe nam dajejo svetel vzgled, da godbe na pihala niso zastarele. Upamo neomajno, da laška godba ne bo zaigrala v slovo Wagnerjevo skladbo Somrak bogov...

EDO JELOVSEK

800 LET JURKLOŠTRA (4)

IZ PREJSNJE STEVILKE:

NA PODROCJU KMETIJSTVA SO MENIHI OB NASTANKU SAMOSTANOV V NASIH KRAJH POSPEŠEVALI KRČENJE GOZDOV IN DRUGE NEOBDELANE ZEMLJE, UVAJALI SO GOJENJE NOVIH NASADOV IN NOV NAČIN OBDELAVE (NPR. PLUG) IN PRI TEM OPRAVILI POMEMB. NO DELO. SE DANES SO NEKATERI REDOVI IN SAMOSTANI ZNANI PO SVOJIH IZDELKIH: PO ČOKOLADI, LIKERJU, SIRU (TRAPISTI) ITD.

Za pospeševanje prometa in trgovine so samostani skrbeli na ta način, da so na gorskih prelazih ustanavljali gostišča (hospitium po latinski besedi hospites = gostje), kjer je bilo poskrbljeno za hrano in prenočišče popotnikov. Prehod s Kranjske na Koroško preko Ljubelja so oskrbovali cistercijski menihi iz Stične na Dolenjskem in Vetrinja na Koroškem, prehod iz Štajerske na Kranjsko med Vranskim in Kamnikom tudi cistercijski menihi iz Vetrinja (še sedaj je pri Motniku vas Spitalič po latinski besedi hospitale v pomenu gostišče in ne bolnica). Kartuzijski menihi so oskrbovali prelaz Semmering na poti proti Dunaju, gorske prelake preko Alp so oskrbovali avguštinski menihi in pri tem organizirali neke vrste reševalno službo za popotnike, ki so obtičali v snegu; posebej dresirani veliki psi pa so odkrivali take popotnike v snegu in okoli vratu so nosili čutarico žganja, da se je premražen popotnik lahko ogrel. Po ustanovitvi gostišča za popotnike sv. Bernardu se še danes imenujeta dva prelaza v Alpah Mali in Veliki sv. Bernard, pasma psov, ki rešujejo popotnike v snegu, pa se imenujejo bernardinci.

Seveda ni bilo v vseh samostanih tako idealno kakor ob ustanovitvi. Ščasoma je redovna disciplina popustila in predvsem v 16. stoletju so ob reformaciji skoraj vsi samostani zašli v krizo. Kjer so imeli samosta-



PES BERNARDINSKE PASME, KAKRŠNE DRESIRAJO AVGUŠTINSKI REDOVNIKI ZA REŠEVANJE IZ SNEGA. V PREJSNEM STOLETJU JE TAKŠEN PES Z IMENOM BARRY REŠIL PREKO 40 OSEB

ni veliko zemljiško posest, so postali enaki ostalim graščakom in so postopali s svojimi podložniki kot vsak drug zemljiški gospod, zato so se ob raznih kmečkih uporih ponekod upirali kmetje tudi samostanom.

Iz povedanega vidimo, da je bil v srednjem veku vsak samostan poleg verskega tudi pravo kulturno in gospodarsko središče. Z današnjimi izrazi bi lahko rekli, da je bil vsak samostan obenem tudi šola, knjižnica, knjigarna, knjižna založba, zdravstveni dom, lekarna in gostišče. Zato je vsak pomembnejši zemljiški gospod želel, da bi na svojem ozemlju imel samostan. To željo so pospeševali verski nagibi (v samostanu je bil dobrotnik tudi pokopan in menihi so molili za njegovo dušo), pa tudi kulturni in gospodarski oziri. Končno je tudi ugled vsakega večjega plemiča zahteval, da je imel »svoj« samostan, menihi so bili njegovi zaupniki in svetovalci, iz njihovih vrst si je vzel tudi pisarja. Taki nagibi so pospeševali razvoj samostanov.

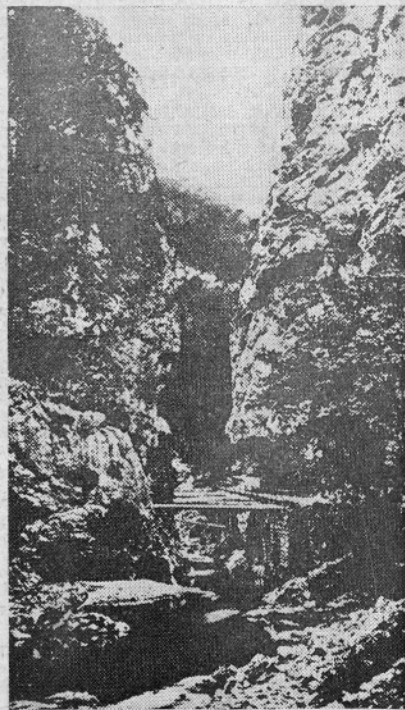
Za razumevanje zgodovine Jurkloštra je tudi potrebno, da se seznanimo z nastankom in navadami kartuzijanskega reda, ki je imel v Jurkloštru svoj samostan. Nam znani samostanski redovi (kapucini, frančiškani) se precej razlikujejo od kartuzijanskega, celo samostanska zgradba je pri enih in drugih različna.

Ustanovitelj kartuzijanskega reda je Bruno, ki je bil rojen v Kölnu v Nemčiji okrog leta 1030. Študiral je na slavni šoli pri nadškofiji stolnici v mestu Reims (izg. Rems) v Franciji. Po končanih študijah je ostal v Reimsu kot kanonik in profesor. Spisi iz tedanje dobe hvalijo njegovo učenost in ga imenujejo učenik Bruno, celo vrhovni učenik, tako da iz tega sklepamo, da je bil nekakšen šolski ravnatelj in celo nadzornik.

Na življenje učenika Bruna so posebno vplivali dogodki ob spremembi na nadškofijskem sedežu v Reimsu. Leta 1067 je umrl reimski nadškof Gervazij. Po njegovi smrti je pustolovski plemič Manase s podkupnino dosegel, da ga je francoski kralj Filip I. postavil za novega nadškofa. V tistih časih je škofovska služba

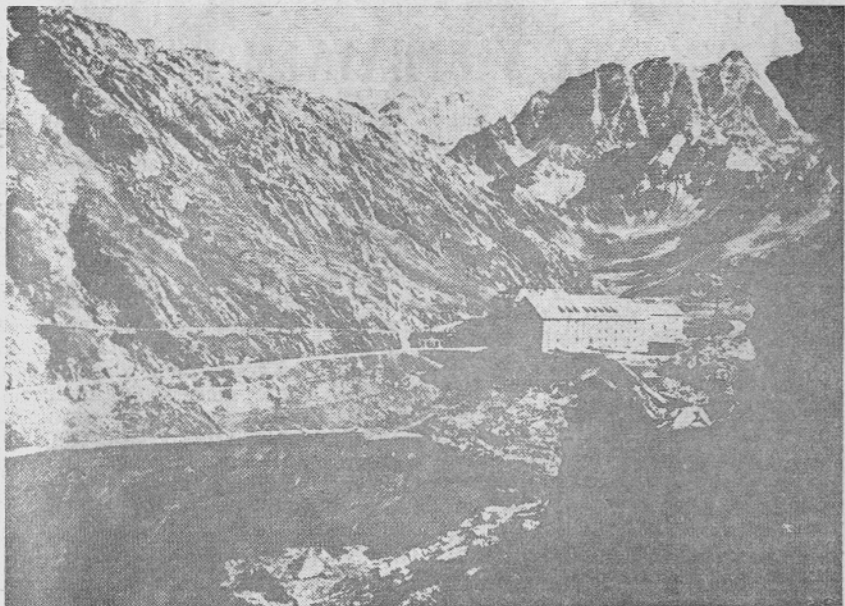
prinašala bogate dohodke in ker je bila zvezana tudi z državnimi funkcijami, je postavljaval škofo vladar. Za škofovsko službo so se tedaj zaradi tega potegovali tudi plemiči, ki jim ni bilo za cerkvena opravila, ampak za bogate dohodke in druge posvetne posle, ki so bili s tem zvezani. Če ni šlo drugače, so si tudi s podkupnino priborili tako donosno službo in značilen predstavnik te dobe je bil tudi novi nadškof Manase.

Na svojem novem službenem mestu je Manase hotel pridobiti prijatelje in učenika Bruna imenoval za nadškofijskega kanclerja (vodja pisarne). Toda Manase se tudi kot nadškof ni mogel otresti svojega prejšnjega pustolovskega načina življenja, in po nekaj letih vladanja so se razmere v reimski nadškofiji tako za-



POT V VELIKO KARTUZIJO V FRANCIJI SPOMINJA NA SOTESKO GRACNICE

ostrile, da so kanoniki, med njimi tudi Bruno, obtožili nadškofa Manaseja pred cerkvenim zborom (koncilom) in končno pred papežem. Očitno so mu nepravilnosti v službi, predvsem pa to, da svoje škofovske službe sploh ni vreden in da je prišel do nje s podkupnino. Borba je bila dolga, ker je bil Manase zvit in hladen ter je govoril eno, delal pa



ALPSKI PRELAZ VELIKI SV. BERNARD Z GOSTIŠČEM NA VIŠINI 2473 METROV, KJER GRE CESTA IZ ITALIJE V SVICO. — PRELAZ SE IMENUJE PO BERNARDU IZ AOSTE, KI JE PRED 900 LETI TUKAJ USTANOVIL GOSTIŠČE, KATEREGA SE OSKRBUJEJO AVGUŠTINSKI REDOVNIKI

drugo, in se je celo papež obotavljal, da bi ga dokončno obsodil. Končno je bil leta 1080 odstavljen z nadškofijskega sedeža.

Borbo proti nevrednemu nadškofu je vodil Bruno, zato je bilo razumljivo, da so prav njega predlagali za novega nadškofa. Toda izkušnje, ki si jih je Bruno pridobil v dotodanjem življenju, predvsem v zvezi z Manasejem in v borbi proti njemu, so bile takšne, da je sklenil zapustiti svet, kjer vladajo take razmere in se umakniti v samoto. Razmere, ki so tedaj vladale pri posvetni in cerkveni gospodi, so se Brunu tako zagnusile, da je z umikom iz tega načina življenja na svojevrsten način protestiral proti njim. Ni hotel vstopiti v nobenega od obstoječih samostanov, ampak si je s svojimi tovariši izbral življenje v popolni samoti.

Leta 1084 se je Bruno s šestimi tovariši (dva od njih sta bila kanonika, druga dva sta bila tudi duhovnika, dva pa sta bila laika) napotil k škofu Hugu v Grenoblu (v Franciji) s prošnjo, naj jim v svoji škofiji odkaže samotni, nedostopen kraj, kjer bi odslej prebivali. Škof Hugo jih je po gorski poti, kjer je v divji pokrajini med skalami prostor samo za potok in pot (in ki v marsičem spominja na pot v Jurkloster po dolini Gračnice) popeljal v ozko dolino v višini 1000 m v francoskih Alpah. Dolina je od vseh strani obdana z visokimi vrhovi, najvišji med njimi je Velik Som (nad 2000 m), dolga je 5 km in je težko dostopna; ljudje so dolino imenovali pustinja Chartreuse (izg. Šartröz). Dolina je bila prav primerna za samotarsko življenje in

škof Hugo je posredoval, da so dotodnji lastniki prepustili lastnino nad dolino sedmim novim puščavnikom.

Bruno in njegovih 6 tovarišev si je v skrajnem koncu doline ob studencu zgradilo kolibe za prebivanje, cerkev in druge skupne prostore (jedilnico, posvetovalnico itd.). Vsi prostori so bili med seboj povezani s pokritim hodnikom, v vsako kolibo pa so napeljali vodo iz studenca. Bruno ni imel namena, da bi ustanovil poseben meniški red: s svojimi tovariši je hotel v tej samoti preživeti preostali del življenja.

Na višini 1000 m jih tedaj res nihče ni motil (planincev tedaj še ni bilo), na tej višini tudi niso mogli dosti pridelati, razen nekaj zelenjave, travniki so dajali pašo živini, od katere so imeli mleko, maslo in sir, zato je bila njihova hrana skromna; uživali so tudi ribe. Šest let je preživel Bruno s svojimi sobratji v samoti, potem pa je prišel zanj poziv papeža Urbana II. njegovega nekdanjega učenca, naj pride v Rim, da bo pomagal s svojimi nasveti pri vodstvu Cerkev. Bruno se je sicer odzval pozivu, vendar na papeškem dvoru ni dolgo zdržal. V južni Italiji, v pokrajini Kalabriji, je z novimi tovariši ustanovil drugo samotarsko naselbino v pustinji v višini 850 m, imenovano Santa Maria della Torre, kjer so posnemali način življenja, ki ga je uvedel že v svoji prvi naselbini v pustinji Chartreuse. Bruno je v svoji drugi naselbini v Kalabriji umrl 6. X. 1101; pozneje je bil proglašen za svetnika (god 6. X.).

Če tudi sv. Bruno ni imel namena ustanoviti posebnega meniškega reda, sta ob njegovi smrti obstajali dve

samotarski naselbini, ki ju je sam ustanovil in po njegovi smrti se je vedno večalo število naselbin, ki so hotele živeti po običajih sv. Bruna. Prvotne kolibe na koncu pustinja Chartreuse je po nekaj desetletjih porušil snežni plaz, zato so novi samostan zgradili v sredini doline, kjer stoji še danes. Vsak redovnik ima svojo hišico, ki je z drugimi povezana s hodnikom. Tudi cerkev, knjižnica, jedilnica in drugi skupni prostori so povezani s pokritim hodnikom. V tem samostanu so nekdanj prebivali samo očetje (patri), ki so vsi duhovniki in so se poleg cerkvenih opravil nekdanj ukvarjali predvsem s prepisovanjem knjig. 3 km nižje od tega (zgornjega ali večjega) samostana so ob vходу v dolino postavili manjši ali spodnji samostan, v katerem so prebivali bratje (fratri), ki niso duhovniki in ki se ukvarjajo z ročnim delom in z različnimi obrtni.

Po pustinji Chartreuse so začeli imenovati tudi samostan in menihe v njem in končno tudi red, ki je iz tega nastal. 26 let po smrti sv. Bruna so zapisali običaje, ki jih je uvedel v Chartreuse in tako so nastala prva redovna pravila, ki so se jih držale vse naselbine, ki so nastale po tem zgledu.

Pustinjo Chartreuse imenujejo latinsko Curtusia, zato so tako imenovali tudi ves novi red. Slovensko pravimo takemu samostanu tudi kartuzija, redovnikom pa kartuzijanci ali kartuzijanci. Kartuzijski grb je zemeljska krogla s križem na vrhu, okrog pa je 7 zvezd v spomin na prvih sedem redovnikov. Kartuzijski redovniki nosijo dolgo belo volneno haljo, povrh pa nataknejo preko glave še oblačilo iz bele volne s kapu-



KARTUZIJANSKI GRB

co, ki je podobno mašnemu plašču, le da je daljše in pri strani zvezano s širokimi trakovi; glavo imajo ostriženo.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

PRAVICE IN DOLŽNOSTI OBČANOV V UPRAVNEM POSTOPKU

SEDMO NADALJEVANJE

OBNOVA POSTOPKA

Postopek, ki je končan z odločbo, zoper katero v upravnem postopku ni rednega pravnega sredstva (odločba dokončna v upravnem postopku) se obnovi:

1. če se zve za nova dejstva ali se najde ali pridobi možnost uporabiti nove dokaze, ki bi bili mogli sami zase ali v zvezi z že izvedenimi in uporabljenimi dokazi pripeljati do drugačne odločbe, če bi bila ta dejstva oziroma dokazi navedeni ali uporabljeni v prejšnjem postopku;

2. če je bila odločba izdana na podlagi ponarejene listine ali krive izpovedbe priče ali izvedenca ali kot posledica kakšnega dejanja, ki je kaznivo po kazenskem zakonu;

3. če temelji odločba na sodbi, izdani v kazenskem postopku ali v postopku v gospodarskem prestopku, pa je sodba pravnomočno razveljavljena;

4. če je bila izdana za stranko ugodna odločba na podlagi njenih neresničnih navedb, s katerimi je bil organ, ki je vodil postopek, spravljen v zmoto;

5. če se odločba organa, ki je vodil postopek, opira na kakšno predhodno vprašanje, pa je pristojni organ pozneje to vprašanje v bistvenih točkah drugače rešil;

6. če je pri izdaji odločbe sodelovala uradna oseba, ki bi morala biti po zakonu izločena;

7. če je izdala odločbo uradna oseba pristojnega organa, ki ni imela pravice jo izdati;

8. če kolegialni organ, ki je sprejel odločbo, ni odločil v sestavi, kot je predpisano v veljavnih predpisi, ali če za odločbo ni glasovala predpisana večina;

9. če osebi, ki bi morala biti udeležena v postopku kot stranka ni bila dana možnost udeležbe;

10. če stranke ni zastopal zakoniti zastopnik, po zakonu pa jo bi moral zastopati.

Obnova postopka je izredno pravno sredstvo, s katerim se doseže ponovno odločanje v upravni zadevi, ki je bila rešena z dokončno upravno odločbo. Obnovo postopka je mogoče zahtevati samo zaradi odločbe, ne pa zaradi sklepa ali poravnave.

Za dokončno odločbo v upravnem postopku štejemo odločbo prvostopnega organa, zoper katero ni pritožbe ali zoper katero je pritožba bila mogoča, pa ni bila vložena ali ni bila pravočasno vložena in odločbo drugostopnega organa.

Obnovo pravnega postopka lahko predlaga stranka ali organ po uradni

dolžnosti. Stranka lahko predlaga obnovo postopka samo v enem mesecu in sicer:

1. v primeru iz 1. točke — od dneva, da je mogla navesti nova dejstva oz. uporabiti nove dokaze;

2. v primeru iz 2. in 3. točke — od dneva, da je izvedela za pravnomočno sodbo in kazenskem postopku ali v postopku o gospodarskem postopku;

3. v primeru iz 5. točke — od dneva, ko je mogla uporabiti novi akt (sodbo, odločbo);

4. v primeru iz 9. in 10. točke — od dneva, ko ji je bila odločba izročena.

Po preteku petih let od vročitve odločbe stranki se obnova ne more več predlagati in tudi ne uradno izvesti.

Stranka mora v predlogu za obnovo postopka verjetno izkazati okoliščine, na katere opira predlog, in okoliščine, da je bil predlog podan v zakonitem roku.

Zoper sklep, izdan v predlogu za obnovo postopka, in zoper odločbo, izdano v obnovljenem postopku, je dovoljena pritožba samo tedaj, kadar je sklep oz. odločbo izdal organ prve stopnje. Če pa je sklep oz. odločbo izdal organ druge stopnje, je mogoče začeti naravno upravni spor.

IZVRŠBA

Izvršba je zadnja stopnja pravnega postopka. Z izvršbo se na prisilen način vzpostavi skladnost med faktičnim (dejanskim) stanjem in pravnim stanjem, ki je izraženo v izreku odločbe.

Odločba, izdana v upravnem postopku, se izvrši, ko postane izvršljiva.

Izvršljiva pa postane:

— ko preteče rok za pritožbo, če pritožba ni bila vložena,

— ko se vroči stranki, če pritožba ni dovoljena,

— ko se vroči stranki, če pritožba ne zadrži izvršitve,

— ko se stranki vroči odločba, s katero se pritožba zavrne ali zavrne.

Odločba druge stopnje, s katero je bila odločba prve stopnje spremenjena, postane izvršljiva, ko se vroči stranki.

Če je v odločbi določeno, da je treba dejanje, ki je predmet izvršbe, opraviti v danem roku, postane odločba izvršljiva, ko preteče ta rok. Če je z odločbo naloženo kakšno dejanje, pa ni določeno, v katerem roku ga je treba opraviti, po-

stane odločba izvršljiva, ko preteče petnajst dni od vročitve odločbe stranki, ki mora dejanje opraviti.

Izvršba odločbe, izdane v upravnem postopku, se opravi zato, da se izterja denarna terjatev ali izpolni nedenarna obveznost.

Če je mogoče opraviti izvršbo na več načinov in z raznimi sredstvi, se opravi izvršba na tak način in s takim sredstvom, ki sta za zavezanca najmilejša, pa se z njima vendarle doseže namen. Ob nedeljah, ob državnih praznikih in ponoči se smejo opravljati izvršilna dejanja samo, če bi bilo nevarno odlašati in če izda organ, ki opravlja izvršbo, za to pismen nalog.

Izvršba se opravi zoper tistega, ki je dolžan izpolniti obveznost.

Izvršba se opravi po uradni dolžnosti ali na predlog stranke.

Poznamo upravno izvršbo in sodno izvršbo. Upravno izvršbo opravljajo upravni organi po določbah zakona o upravnem postopku, sodno izvršbo pa opravlja pristojno občinsko sodišče po predpisih, ki veljajo za sodno izvršbo.

Izvršba za izpolnitev nedenarnih obveznosti zavezanca se opravi po upravni poti, izvršba za izpolnitev denarnih obveznosti pa se opravlja po sodni poti. Izjemoma se sme izvršba za izpolnitev denarnih obveznosti in prejemkov na podlagi delovnega razmerja s privolitvijo zavezanca opraviti po upravni poti.

Upravno izvršitev opravlja organ, ki je odločil o stvari na prvi stopnji, če ni s posebnim predpisom za to določen kakšen drug organ. Če je predpisano, da upravne izvršbe ne more opravljati organ, ki je odločil o stvari na prvi stopnji, pa s posebnim predpisom ni določeno, kateri organ jo opravlja, opravlja izvršbo za občino upravo pristojni upravni organ občine, v kateri ima zavezanec stalno oziroma začasno prebivališče. Upravno izvršbo za odločbe tistih delovnih in drugih organizacij, ki po zakonu nimajo pravice same izvrševati svojih odločb, dovoljuje in opravlja za občino upravo pristojni upravni organ občine, v kateri ima zavezanec stalno oziroma začasno prebivališče.

Organ, ki je pristojen za upravno izvršbo, izda po uradni dolžnosti ali na zahtevo upravičenca sklep o dovolitvi izvršbe. S sklepom se ugotovi, da je odločba, ki naj se izvrši, postala izvršljiva in določi način izvršbe. Zoper ta sklep je dovoljena pritožba, ki se nanaša na samo izvršbo.

(Nadaljevanje na 7. strani)

VZGLEDEN PRIMER VZAJEMNE AKCIJE

Zmotno bi bilo mišljenje, da pri nas v Sloveniji ni nerazvitih krajev. Med tak nerazviti kraj bi lahko prištevali tudi vasico Počakovo-Magolnik, ki leži 10 km od Radeč. Vasica ima le tri gospodinjstva — kmetije. V zadnjih letih so se v njej že kazali socialni problemi. Te so skušali reševati po svojih zmožnostih Krajevna organizacija Rdečega križa, SZDL, ter ZM Svibno in Krajevna skupnost Jagnjenica-Svibno. Omenjena vasica ni bila povezana s cesto, niti ni bilo v njihovih domovih še napeljavane električne energije. Najbolj boleče pa je bilo, da sta bili dve družini mladi, katerih otroci so šele začeli obiskovati osnovno šolo.

V letu 1970 so s pomočjo občanov in organizacij popravili vaško pot, ki bi lahko služila tudi kot cesta, če bi dobili še sredstva za posipanje.

Mnogo bolj boleče pa je bilo vpra-

šanje napeljave elektrike, kajti vasica je bila precej oddaljena od že napeljanega voda, pa tudi same kmetije so daleč narazen. Predračun za napeljavo niskonapetostnega voda je že v oktobru 1970. leta znašal preko 4,5 milijonov S-din, oziroma bi sedaj znašal že okrog 6 milijonov S-din, kar pa je nedvomno nedosegljivo za nerazvito področje teh kmetij v Počakovem-Magolniku. Zato je bilo treba najti širšo podporo.

Decembra lani so se kmetovalci združili v svojih željah za napeljavo električnega voda in si okvirno razdelili tudi deleže prispevka v delu in drogovi. Ker ogromnih materialnih sredstev ne bi prenesli, so se obrnili na družbene skupnosti in organizacije za finančno pomoč. Danes z veseljem lahko ugotavljamo, da so imele organizacije in družbe-

ne skupnosti razumevanje do tega problema in finančno podprle elektrifikacijo.

Tako so z izdatnimi sredstvi pomagale: Sob Laško, Krajevna skupnost Jagnjenica-Svibno, RK Svibno ter SZDL Svibno, Lastniki parcel preko katerih je potekal vod pa so dovolili izpeljavo voda in presek gozda brezplačno, dočim je Elektro Ljubljana — Poslovna enota Trbovlje bila pripravljena dati svoj prispevek v brezplačni montaži. S tem so bili ustvarjeni pogoji za pričetek del, ki so se z vso nemo koristnikov in vseh občanov Počakovega in Svibnega pričeli 10. maja 1970.

Danes lahko še posebej pohvalimo tudi krajevno organizacijo Zveze mladine Svibno, ki je organizirala akcijo za izkop jam — **teh je bilo treba 37** — in jo tudi uspešno izvedla. Obenem pa so mladinci in mladinke s požrtvovalnostjo pomagali tudi pri ostalih delih ter hkrati nosili odgovorne naloge organizacije.

Nepoznabno je bilo doživetje, ko so na kresni večer na hribih goreli kresovi, v domovih vasi Počakovo-Magolnik pa je ta večer prvokrat zasvetila elektrika. Vse tri družine so v zahvalo za pomoč pri napeljavi elektrike za zaključek povabile in pogostile vse, ki so kakorkoli pomagali pri izgradnji električnega voda.

Srečni, presrečni so bili, da so dobili elektriko, srečni pa so še toliko bolj, ker takega sodelovanja in podpore organizacij, družbenih skupnosti in posameznikov niso pričakovali.

Koristnikom električne energije želimo, da bi to pridobitev koristno uporabili, hkrati pa jim želimo, naj bi se jim izpolnila tudi želja, da bi bili tudi njihovi domovi povezani s cesto.

KARL KAVSEK

PRAVICE IN DOLŽNOSTI OBČANOV V UPRAVNEM POSTOPKU

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

Izvršba za nedenarne obveznosti

Izvršba za izpolnitev zavezančevih nedenarnih obveznosti se opravlja po drugih osebah ali s prisilitvijo.

a) Izvršba po drugih osebah

Če je zavezanec dolžan storiti kaj takega, kar lahko stori tudi kdo drug, pa te obveznosti sploh ne izpolni ali je ne izpolni popolnoma, se tako dejanje opravi po drugi osebi in zavezančeve stroške. Zavezanca je treba na to poprej obvestiti. V takem primeru lahko organ, ki opravlja izvršbo, naloži zavezancu s sklepom, naj založi znesek, ki je potreben za kritje izvršilnih stroškov, proti poznejšemu obračunu. Sklep o položitvi tega zneska je izvršljiv.

Stroške postopka v zvezi z izvršbo trpi zavezanec. Če se ti stroški od njega ne morejo izterjati, jih trpi stranka, ki je predlagala izvršbo.

b) Izvršba s prisilitvijo

Če je zavezanec dolžan kaj dopustiti ali kaj trpeti, pa ravna v nasprotju s to obveznostjo, ali če je predmet izvršbe kakšno zavezančevo dejanje, ki ga ne more namesto njega opraviti nihče drug, prisili organ, ki opravlja izvršbo, zavezanca k izpolnitvi obveznosti z denarnimi kaznimi.

Organ, ki opravlja izvršbo, zagrozi najprej zavezancu, da bo uporabil prisilno sredstvo, če ne bo izpolnil svoje obveznosti v danem roku. Če stori zavezanec medtem kaj

takega, kar nasprotuje njegovi obveznosti, ali če dani rok preteče brez uspeha, se prisilno sredstvo, s katerim mu je organ zagrozil, takoj uporabi, obenem pa mu določi organ nov rok za izpolnitev obveznosti in mu zagrozi z novim, strožjim prisilnim ukrepom.

Prva denarna kazen, ki se izreče za prisilitev, ne sme presegati 100 dinarjev. Vsaka poznejša denarna kazen za prisilitev je lahko dvakrat večja od prejšnje, ne sme pa presegati 500 dinarjev. Plačana denarna kazen se ne vrne.

Če se izvršba za nedenarno obveznost sploh ne more opraviti ali ne more pravočasno opraviti s sredstvi navedenimi pod a) in b), se lahko opravi glede na naravo obveznosti tudi z neposredno prisilitvijo, če ni v predpisih drugače določeno.

Izvršba v zavarovanje

V zavarovanje izvršbe se sme s sklepom dovoliti izvršitev odločbe, še preden postane izvršljiva, če bi bila sicer po izvršljivosti odločbe izvršba lahko onemogočena ali znatno otežkočena.

Če gre za obveznosti, ki se prisilno izvršijo samo na predlog stranke, mora predlagatelj verjetno izkazati nevarnost, da bo izpolnitev obveznosti onemogočena ali otežkočena.

Zoper sklep izdan na predlog za izvršbo v zavarovanje, je dovoljena posebna pritožba. Pritožba, vložena zoper sklep, s katerim se ugodí zahtevi za izvršbo v zavarovanje, ne zadrži izvršbe.

KONEC

»ZARJA« iz Trnovelj gostovala v Laškem

Prosvetno društvo »Zarja« iz Trnovelj je 21. avgusta zvečer gostovalo v Laškem z ljudsko igro Franca Brenka »POSLEDNJE USTOLIČENJE« v režiji Stefaná Žvižjeja.

Predstava je bila na prostem — na trgu pred cerkvijo.

Uprizoritev »POSLEDNJE USTOLIČENJE« z zgodovinskim motivom z Gosposvetskega polja iz leta 1414, žal ni pritegnila dovolj pozornosti naših občanov, da bi s pričakovanim obiskom dali priznanje kulturnim prizadevanjem tega društva.

So mar bile cene vstopnicam po 10 dinarjev previsoke?

naše delo 7

10 PLAVALNIH DNI ZA ZAČETNIKE

Gibanje prebivalstva v občini

V Rimskih Toplicah je prišlo že kar v navado, da Društvo za telesno vzgojo »Partizan« Rimске Toplice organizira vsako leto v poletnih mesecih plavalno šolo. Osnovnošolskim otrokom nudijo tako možnost, da si pridobijo osnovno praktično znanje za »jadranje po vodi.«

Letos je bila plavalna šola v mesecu avgustu. Trajala je 10 »plavalnih« dni. Šola seveda ni trajala ves dan, ampak le od 17. ure dalje, ko v bazenu v Rimskih Toplicah ni več toliko kopalcev. Proti pričakovanju, ker je bila šola v mesecu avgustu, se je v šolo vpisalo kar 30 učencev, to je več kot pa je bilo v navadi v preteklih letih. Vsi vpisani seveda niso

vztrajali do konca in je po 10 dneh aktivnega dela šolo obiskovalo še dobra polovica vpisanih.

Učenci so bili razdeljeni na neplavalce in na polplavalce. Uspehi so bili letos več kot zadovoljivi. Vsi neplavalci so v dobrih 10 urah pouka postali polplavalci, od neplavalcev pa jih je tudi večina že preplavalala magično mejo 10 metrov. Nekateri bodo v naslednjem letu morali pač ponavljati. Pa kaj zato, saj je v vodi vedno prijetno, plavati se bodo pa le naučili. Bolje je ponavljati in nato brezskrbno zaplavati, kot pa ne hoditi v šolo in morda zato nikoli ne znati plavati.

Za konec še morda to, da je bilo obiskovanje šole tudi letos brezplačno ter da Turistično društvo Rimске Toplice, ki upravlja z bazenom, za učence plavalne šole ni zahtevalo plačila vstopnine, za kar se vsi udeleženci šole zahvaljujejo. P. A.

SMRTI:

— Cvek Valentin, (68), prevžitkar, Strensko 7;
 — PAŠ Ljudmila, (70), upokojenka, Radeče 81a;
 — SKALAR Franc, (73), prevžitkar, Cimerno 8;
 — GREGORČIČ Ivanka, (89), prevžitkarica, Veliko Širje 32;
 — OBERŽAN Martin, (72), upokojenec, Veliko Širje 13;
 — AJDIŠEK Alojz, (71), kmet., Goreljce 14;
 — GUČEK Ivana, (84), preužitkarica, Marijina vas 18;
 — VEBER Jernej, (79), upokojenec, Pance 9;
 — TOMSIČ Frančiška, (58), gospodinja, Svibno 7;
 — KMETIČ Ana, (73), gospodinja, Žebnik 8;
 — TAJHMEISTER Marija, (69), gospodinja, Ogeče 1a;
 — ZNIDAREC Anton, (9), učenec osnovne šole, Rimске Toplice 12;
 — ZEME Alojz, (80), preužitkar, Vodiško 10;
 — POŽIN Franc, (76), kmet, Globoko 20;
 — PRAZNIK Martin, (78), upokojenec, Ogeče n. h.;
 — ŠKODA Ana, (79), gospodinja, Njivice 12.

CESTA NA ŠMOHOR PREVOZNA

Po dveletnih naporih in prizadevanjih, ob finančni pomoči delovnih organizacij v občini ter občinske skupščine je z osebno in nesebično prizadevnostjo upokojenega rudniškega strojevodje PETRA PODBEVŠKA uspelo, da je bila 5.200 m dolga cesta IV. reda iz Zgornje Rečice do Šmohorja usposobljena za prevoz.

Planinska koča na Šmohorju je sedaj dostopna tudi z vozili.

Slovesna otvoritev te dokaj zahtevne ceste, ki predstavlja vzpon 520 metrov višinske razlike na 5 km dolgi relaciji, je bila v nedeljo 15. avgusta dopoldne, ko so prva motorizirana vozila krenila po novi cesti do Šmohorja.

Res je, da cestišče še ni »vdelano«, zato prav to vzpodbuja dosežanje pobudnike in investitorje, da bo v prihodnje treba še nekaj »primakniti« in cesto usposobiti za dober in varen prevoz.

Dosedanja zavzetost predsednika režijskega odbora tov. Podbevška, katerega poznamo, da ne odjenja, dokler niso cilji uresničeni, je porok, da bo ob posluhu delovnih organizacij in drugih zainteresiranih dejavnikov v občini začeto delo pripeljal do konca.

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE VETERINARSKÉ POSTAJE LAŠKO

ZA SEPTEMBER 1971

V septembru 1971 bo dežurna služba Veterinarske postaje Laško poslovala po naslednjem razporedu:

1971	Zivinozdravnik	TELEFONSKA številka
4. 9.—6. 9.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(klicati postajo LM Radeče)
11. 9.—13. 9.	Malenšek dr. Slavko, Laško	73-996
18. 9.—20. 9.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(klicati postajo LM Radeče)
25. 9.—27. 9.	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	73-979

Dežurstvo v zgoraj navedenih dneh traja od 12. ure prvega dne do 7. ure zjutraj drugega dne.

Dežurni veterinar opravlja umetno osemenjevanje v času dežurstva na poziv lastnika pleménice na določenem mestu.

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE

ZA SEPTEMBER 1971

V času od 1. 9. do 30. 9. 1971 bo dežurna služba zdravnikov za področje Laško in Rimске Toplice (od sobote popoldne do ponedeljka zjutraj tudi za območje Radeče) in k temu spadajoče okolice poslovala po naslednjem razporedu:

1971	Zdravnik	Medicinska sestra
1. 9.—5. 9.	Baburak-Grakalič dr. Vesna	Hiti Milena
6. 9.—12. 9.	Velikonja dr. Tone	Turin Elizabeta
13. 9.—19. 9.	Pečar dr. Samo	Turin Elizabeta
20. 9.—27. 9.	Dolanc dr. Jože	Maroša Marija
28. 9.—30. 9.	Baburak-Grakalič dr. Vesna	Hiti Milena

Potrebni obiski na domu naj se naročajo pri posameznih zdravnikih do 12. ure. Vsi bolniki in poškodovanci, ki jim je potrebna nujna zdravniška pomoč, naj se javljajo izven rednega delovnega časa dežurnim v ambulanti.

»Naše delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Lev TICAR — Uredništvo in uprava: Laško 1, telefon 73-045, interna številka 4 in 6 — Cena za vsako številko 1 din — Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško št. 5071-637-55 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo. Tisk in klišejl GP Cetus Celje